

Vilje til eksistensielt møte

Kapittel 21 i fortellingen om *Den lille prinsen* av Antoine du Saint-Exupéry (1998), handler om møtet mellom reven og den lille prinsen. Denne fortellingen (bildene inkludert) fremstiller konkret hvordan en kan åpne for og innstille seg på et møte. Min tolkning av fortellingen har utgangspunkt i Otto Friedrich Bollnows (1969) forståelse av "møte" innen humaniora. Bollnow bygger på Martin Buber.

Et eksistensielt møte kan ikke planlegges. Møtet er "nåde" (Bollnow, 1969, s. 98). Men likevel kan en forberede seg på et møte (s. 137). Det gjelder både et direkte møte med personer, og et indirekte møte via et åndsverk, det vil si et menneskelig dokument, slik som en tekst, et bilde, en film, et musikkstykke. Forberedelse til et møte innebærer å arbeide med sin egen holdning og praksis. De fire prinsippene som jeg for å ha en huskeregel har kalt KERS-prinsippene skal altså ikke forstås som en metode. Prinsippene gjelder ens egen danning og selvdisiplin. De oppfordrer meg til å legge et grunnlag for at et møte kan skje, men garanterer ikke at det faktisk skjer. Det første er en vilje til å **Knytte** bånd til en annen, det andre en vilje til **Eksklusjon** (utelukkelse) av andre ting slik at en virkelig samler seg ("turn on, tune in, drop out"), det tredje er vilje til å etablere et **Rituale** som krever selvdisiplin, og det fjerde prinsippet er vilje til å **Se** med hjertet.

Vilje til å **Knytte bånd** til noe (vilt) fremmed innebærer at en selv kan bli "temmet". Prinsen sier: "Hva betyr det «å bli gjort tam»? ... Det er noe som er gått altfor meget i glemmeboken", sa reven. "Det betyr «å knytte bånd»" Bollnow sier (s. 120): "Der hvor det virkelig gjelder de sentrale menneskelige problemer (*letzte Dinge*) ... der forstår jeg bare for så vidt som jeg våger å stille meg åpen (*insofern ich mich selber dabei in Frage stelle*) og [våger å] gjøre erfaringer som kanskje skulle komme til å endevende alle mine tidligere anskuelser".

Vilje til **Eksklusjon** av forstyrrelser innebærer at en våger å si virkelig ja til noe (noen) og nei til annet (andre). Reven sier: "hvis du gjør meg tam, så får vi bruk for hverandre. Du vil bli den eneste i verden for meg, og jeg vil bli den eneste i verden for deg ..." Prinsen går for å se på et bed fullt av roser, og sammenlikner dem med den ene rosen som han har vannet og vernet: "Dere ligner slett ikke min rose – dere fins ikke ennå," sa han til dem. "Ingen har gjort dere tamme, og dere har ikke gjort noen tamme. Dere er akkurat sånn som reven var. Den var bare en rev som lignet hundre tusen andre rever. Men jeg har gjort den til min venn, og nå er den den eneste rev i verden." Bollnow sier (s. 121): "med møte mener vi den sjelelige berøring som finner sted når et menneske i dypet av sin sjelelige virkelighet treffes av et annet menneskes virkelighet ... eksistens mot eksistens". "Et slikt møte er bare mulig der hvor begge parter er ekte, dvs. et møte hvor den skikkelse som trer den forstående i møte ... har en slik kraft at alt annet forsvinner, en skikkelse som legger fullt beslag på den forstående, og ... der hvor den forstående selv er beredt til, uten forbehold å utsette seg for dette vågestykke [å være ekte], også med den mulighet for øye gjennom dette møte å bli avslørt i sin egen intethet" (s. 121-122).

Vilje til å etablere et **Rituale** innebærer en ordnet og gradvis tilnærmingen til det som er fremmed. Hva må jeg gjøre for å temme deg? spør den lille prinsen. "Du må være svært tålmodig," sa reven. "Først skal du sette deg litt unna – der borte. Jeg skotter bort til deg, og du tier bom stille. Ordene er opphavet til all misforståelse. Men for hver dag rykker du litt nærmere..." Bollnow hevder (s. 137, delvis min oversettelse): Selv om møtet ikke kan planlegges, "så er det ... like klart at det bare er gjennom det

strengt disiplinerte, saklige arbeid at mennesket kan forberede seg på et møte. ... et tålmodig dannelsesarbeid som er seg sine grenser bevisst, [har] en grunnleggende betydning for at møtet skal lykkes (*das Gelingen einer Begegnung*)". Den metodiske, kontinuerlige danningen har altså sin plass, men den gir ingen garanti.

Vilje til å **Se med hjertet** innebærer at en legger merke til de fine og mest vesentlige nyansene i situasjonen. "Farvel," sa reven. "Nå skal du få høre min hemmelighet. Den er ganske enkel: En kan bare se riktig med hjertet. Det vesentlige er usynlig for øyet." Bollnow sier dette på en fin måte (s. 116): "Den elskende elsker ikke fordi han allerede har erkjent verdien i det andre menneske, men omvendt: Bare fordi han elsker, er han i stand til å oppdage det andre menneskes verdifulle egenskaper, egenskaper som en følelsesmessig nøytral, rent teoretisk betraktning ikke hadde fått øye på".

Bollnow, O. F. (1969). *Eksistensfilosofi og pedagogikk* (R. Myhre, overs.). Oslo: Fabritius.

Saint-Exupéry, A. d. (1998). *Den lille prinsen* (I. Hagerup, overs.). [Oslo]: Aschehoug.